

Onsdagen den 15 oktober

Kl. 14.00

Efter gudstjänst i S:ta Clara kyrka, där predikan hölls av kontraktsprosten Karl-Gunnar Grape, öppnades riksmötet i kammarens plenisal enligt det program som i bilaga fogats till detta protokoll.

§ 1 Herr TALMANNEN yttrade:

Eders Majestät! Jag hemställer värdsamt att Eders Majestät behagade förklara 1975/76 års riksmöte öppnat.

Med anledning av denna hemställan anförde HANS MAJESTÄT KONUNGEN:

Herr talman, ärade ledamöter! Inledandet av ett nytt riksmöte är ett viktigt led i landets politiska liv. Ett nytt arbetsår för ledamöterna påbörjas. Vårt folk har anförtrott åt eder att fatta viktiga och ofta långtgående beslut. Dessa avgöranden får stor betydelse för enskilda medborgare, för landets utveckling liksom för våra relationer till andra nationer.

Vi knyter starka förhoppningar till edert arbete. Jag önskar eder, valda ombud för Sveriges folk, ett lyckosamt arbetsår och förklarar detta riksmöte öppnat.

§ 2 Herr statsministern PALME avgav härefter följande *regeringsförklaring*:

Eders Majestät, Eders Kungliga Höghet, herr talman, ledamöter av Sveriges riksdag!

Sveriges utrikespolitik skall trygga vårt lands självständighet och vår demokratiska samhällsordning samt medverka till fred och rättvisa för världens folk.

Sverige för en alliansfri utrikespolitik, stödd på ett efter våra förhållanden starkt försvar. Vi deltar i omfattande internationellt samarbete.

Den europeiska säkerhetskonferensen har stärkt avspänningsprocessen och lagt grundvalen för det fortsatta samarbetet mellan de europeiska staterna. Sverige kommer att verka för att de i Helsingfors antagna besluten och rekommendationerna genomförs.

För att befästa de politiska strävandena till avspänning krävs nu framför allt ytterligare internationella åtaganden beträffande vapenkontroll och nedrustning. Som särskilt angelägna framstår förbättrade garantier mot kärnvapenspridning.

Förenade nationerna är oundgängligt för att bevara och stärka freden. Sverige är under 1975 och 1976 medlem av FN:s säkerhetsråd. Detta ger oss ett särskilt ansvar. Rådet står inför den svåra uppgiften att bidra till att säkra freden i flera krisområden.

Sverige stödjer ansträngningarna att åstadkomma mera rättvisa relationer mellan rika och fattiga länder och har gett sitt stöd till de riktlinjer för en ny ekonomisk världsordning, som dragits upp av FN:s generalförsamling. Ett viktigt steg framåt har tagits vid församlingens sjunde extra möte. Industrieländerna visade där ökad insikt om sitt ansvar att verka för en större ekonomisk rättvisa mellan världens folk.

Liksom många andra länder vill Sverige stödja det portugisiska folkets ansträngningar att efter många års diktatur upprätta demokratiska institutioner och genomföra reformer för ekonomisk och social utjämning.

Efter år av krig och förstörelse råder nu fred i Vietnam. Ett långvarigt återuppbyggnadsarbete har inletts. Sverige medverkar med väsentliga bidrag till detta.

Grundläggande mänskliga rättigheter undertrycks i många länder. Sverige söker på olika sätt fästa uppmärksamheten vid och motverka upprörande kränkningar av dessa rättigheter.

Den ekonomiska utvecklingen i vår omvärld är svag. Inom OECD-området har produktionen minskat för andra året i följd. Världshandeln har krympt kraftigt. De ekonomiska bedömningarna pekar emellertid på att en uppgång i den internationella konjunkturen är förestående, bl. a. till följd av vidtagna ekonomisk-politiska insatser i en rad länder. Men osäkerhet råder om takten och styrkan i den förväntade uppgången.

För svensk ekonomi har den internationella konjunkturavmattningen lett till en kraftig nedgång i vår export. Genom den ekonomiska politikens inriktning har däremot den inhemska efterfrågan hållits väl uppe. För vår ekonomi bör en internationell uppgång bl. a. innebära förbättrade möjligheter för vår export nästa år. Den inhemska efterfrågan bedöms fortsätta att expandera i ungefär samma takt som innevarande år.

Vår ekonomisk-politiska handlingsfrihet begränsas av det mycket betydande underskott som kan förutses i vår bytesbalans. Detta underskott beräknas växa till inemot 9 000 milj. kr. 1975 och beräknas komma att reduceras i endast begränsad omfattning under 1976.

Trots konjunkturdämpningen har läget på arbetsmarknaden varit relativt gott. Sysselsättningen har under året varit högre än någonsin förut och arbetslösheten har varit låg. Detta är en följd av lagstiftningen om anställningstrygghet, av statsmakternas åtgärder för att stimulera investeringar, produktion och yrkesutbildning samt av företagens personalpolitik, som präglats av socialt ansvar.

För att hävda sysselsättningen under den kommande vintern, främst inom industrin och byggbranschen, för att ge arbete och yrkeskunskaper åt ungdom och andra nytillträdande på arbetsmarknaden samt för att skapa ett gott utgångsläge inför den internationella konjunkturuppgången föreslår regeringen ytterligare stimulansåtgärder inom en kostnadsram av upp till 2 000 milj. kr.

Sålunda kommer företag att kunna få förskott på beviljat lagerstöd. Förlängt lagerstöd för sågverken liksom statsgaranti för lagerstödslån föreslås bli infört. Inom ramen för riksdagens beslut kommer dispens från

energiskatten att medges för speciellt energikrävande industrier. Extra skatteavdrag för investeringar i maskiner kommer att föreslås. För att främja byggande och sysselsättning kommer skolbyggen, statliga byggen och industribeställningar att tidigareläggas. Till energibesparande åtgärder inom bostäder och industrin kommer ytterligare medel att utgå. För beklädnadsindustrin kommer särskilda åtgärder senare att föreslås.

För den offentliga verksamheten föreslås olika åtgärder. Daghems- och fritidshemsbyggandet föreslås få höjda statsbidrag. För att förbättra arbetsmiljön i statliga verk och myndigheter anvisas särskilda medel. Till upprustning av allmänna samlingslokaler föreslås ytterligare medel bli anvisade. Beredskapsmedel anvisas bl. a. för förbättring av boende- och lekmiljöer.

För att stödja sysselsättningen för ungdomar kommer en rad åtgärder att genomföras. Ett omfattande program för praktikplatser inom den offentliga sektorn förbereds, särskilda förmedlingsinsatser vidtas och förbättrade utbildningsbidrag införs. Vidare övervägs särskilda insatser för ökad utbildning inom företagen. Frågan om ungdomens möjligheter på arbetsmarknaden kommer att speciellt följas upp av regeringen.

För att hävda sysselsättning och välfärd måste industrisamhället vidareutvecklas under demokratiska och planmässiga former. Under 1976 kommer förslag att framläggas om en samordnad regional- och sysselsättningspolitik. Staten bör vara beredd att stimulera den investeringsverksamhet som krävs för att upprätthålla en hög industrissysselsättning och ett effektivt och konkurrenskraftigt näringsliv. Det gäller särskilt våra viktiga basindustrier.

Vissa näringsgrenar och landsdelar behöver särskilda insatser från samhällets sida. Här bör framför allt uppmärksammas de sektorer av näringslivet som i dag står inför svårbemästrade problem. Förslag om vissa stödåtgärder kommer att framläggas.

Arbetslivets förnyelse står i centrum för regeringens ansträngningar. Förslag till lagstiftning om rätt till medbestämmande i arbetslivet kommer att framläggas. De anställdas inflytande över arbetsförhållandena kommer därmed att vidgas.

Under 1976 kommer förslag om fem veckors semester att föreläggas riksdagen.

Det socialpolitiska reformarbetet kommer att föras vidare. En kraftig utbyggnad av barnomsorgen planeras. Barnomsorgen blir en lagfäst kommunal uppgift med skyldighet för kommunerna att svara för en planmässig utbyggnad. Under de närmaste fem åren avses utbyggnaden omfatta 100 000 nya daghemsplatser, 50 000 nya platser i fritidshem jämte en ökning av platstillgången i familjedaghem. Finansieringen sker genom en socialavgift för arbetsgivaren. Personalutbildningen för barnomsorgen kommer kraftigt att utökas.

Förslag om en ny utbyggnadsetapp för föräldraförsäkringen kommer att framläggas.

En förlängning av ersättningstiden för föräldrar som stannar hemma

i samband med barns födelse och en förkortning av arbetsdagen för småbarnsföräldrar är angelägna reformer. Regeringen kommer att inbjuda löntagarorganisationerna till överläggningar rörande de praktiska problem på arbetsmarknaden som måste lösas för att beslut skall kunna fattas i denna fråga.

En helt ny lagstiftning om yrkesskadeförsäkringen kommer att föreslås med rätt till full ersättning för inkomstbortfall till den som skadas i arbetet. De nyligen beslutade pensionsreformerna innebär standardhöjningar för folkpensionärerna och kommer tillsammans med värdesäkring av folkpensionen att kräva en anslagsökning under det kommande budgetåret på omkring 3 000 milj. kr.

Förslag att reformera skolans inre arbete kommer att läggas fram. Syftet är att alla elever bättre skall kunna tillgodogöra sig undervisningen. Förslaget innebär att skolan tar större socialt ansvar för eleverna samt att det lokala ansvarstagandet i skolan vidgas.

Utbyggnaden av den statliga kulturpolitiken kommer att fortsätta. Förslag kommer att läggas fram om förbättrade insatser för kulturarbetare.

Arbetet med att göra skattelagstiftningen mer effektiv kommer att fortsätta med kraft. Förslag kommer att framläggas om begränsningar av rätten till skatteavdrag för pensionsförsäkringspremier och om nya skatteregler för fåmansbolag och s. k. grå arbetskraft. Vidare kommer ändrade regler för realisationsvinstbeskattningen att föreslås. Förslag om en s. k. generalklausul mot skatteflykt kommer också att läggas fram. Åtgärder för att effektivisera skattekontrollen kommer att föreslås.

Folkstyret måste ständigt utvecklas och fördjupas. Avsikten är att förslag till en ny grundlag om massmedier skall framläggas, liksom förslag om att stärka skyddet av de grundläggande fri- och rättigheterna. Förslag rörande det statliga stödet till dagspressen kommer att föreläggas riksdagen.

Förslag kommer att läggas fram om åtgärder för att fördjupa den kommunala demokratin.

Förslag kommer att läggas fram om rösträtt och valbarhet i de kommunala valen för i Sverige bosatta invandrare.

Den närmaste framtiden kan innebära påfrestningar på vår ekonomi. För att värna sysselsättning och ekonomisk stabilitet krävs att riksdagen visar handlingskraft och vilja att föra en fortsatt fast ekonomisk politik. Det gäller också att målmedvetet satsa på produktionens utveckling och arbetslivets förnyelse, jämställdhet mellan kvinnor och män, en god omsorg för barnen, det sociala reformverkets utbyggnad och folkstyrets fördjupning.

Det är regeringens förhoppning att riksmötet skall präglas av konstruktivt arbete och samverkan för solidaritet och trygghet till gagn för medborgarna i vårt land.

§ 3 Ceremonin avslutades kl. 14.28.

In fidei

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert

Nr 2

Onsdagen den
15 oktober 1975

Nr 2

Onsdagen den
15 oktober 1975

Bilaga till
Riksdagens protokoll
1975/76:2

**Program vid öppnandet av riksmötet 1975/76 onsdagen den 15 oktober
1975 kl. 14.00**

Musik under samlingen

Ur Drottningholmsmusik Johan Helmich Roman

Pukspel från 1600-talet och fanfarer

Kungssången

TALMAN HENRY ALLARD

HANS MAJESTÄT KONUNGEN

Fanfarer

Finalsatsen ur Drottningholmsmusik Johan Helmich Roman

STATSMINISTER OLOF PALME

Finalsatsen ur "Sinfonie Singulière" Franz Berwald

Fanfarer

Utgångsmusik

Svenskt Festspel Hugo Alfvén

MEDVERKANDE

Stockholms Filharmoniska Orkester under ledning av Ulf Björlin